

جمله های کودکم را چگونه اصلاح کنم؟

کوتاه ترین جمله در زبان فارسی، جمله های دو کلمه ای شامل فاعل + فعل است. بسیاری از پاسخ ها در گفتار محاوره ممکن است فقط از جز فعل ساخته شده باشند برای مثال: خوردم، پوشیدم، نشستیم، رفتم، گفتم، خریدم، آمدم، دیدم.

در گفتار محاوره و روزمره زبان فارسی فعل کاربرد زیادی دارد. به طوری که فعل هسته اصلی جمله است. هر فعل دارای ویژگی هایی است که می تواند به شنونده ی پیام، اطلاعاتی را منتقل کند. زمان وقوع فعل (گذشته، حال یا آینده)، مفرد یا جمع بودن فاعل فعل یا شناسه ی فعل و معلوم یا مجهول بودن فاعل فعل، از ویژگی های فعل می باشند.

یکی از دلایل جمله سازی غلط کودکان، کاربرد نادرست فعل است. در موقعیت های گفتاری ویژگی های فعل باید به درستی استفاده شوند در غیر اینصورت شنونده غلط بودن آن را قضاوت خواهد کرد یا پیام را نادرست دریافت خواهد کرد. بنابراین باید به کودک چگونگی کاربرد فعل را آموزش دهیم.

از جمله آموزش هایی که می توان انجام داد شامل:

اصلاح شناسه ی فعل

آموزش شناسه اول شخص ← "م" و "یم"

روش آموزش: ایجاد شرایط واقعی نمایش، تقلید و تکرار

فعل های پر کاربرد نظیر فعل های ساده و روزمره : خوردن، پوشیدن، نشستن، رفتن و...

زمان فعل (گذشته ساده):

موقعیت واقعی خوردن آب، غذا، تنقلات، شکلات، میوه و...

پس از اینکه مادر سیب خود را خورد، پدر با اشاره به بشقاب سوال کند: سیب کو؟

مادر پاسخ دهد: خوردم

موقعیت واقعی پوشیدن جوراب

پدر جوراب را می پوشد

مادر سوال کند: جوراب کو؟

پدر به جوراب اشاره کند و پاسخ دهد: پوشیدم.

کودک را تشویق کنید تا جمله های ساده با فعل ساخته

شده با شناسه اول شخص مفرد را تقلید کند. سیب خوردم،

لباس پوشیدم.

آموزش شناسه سوم شخص ← "د" و "ند"

برخی افعال شناسه ندارند که به معنی نشانه سوم شخص است. بنابراین فعل بدون شناسه به معنی انجام کار توسط فرد سوم شخص است.

تمرین تقابل فعل بدون شناسه (شناسه سوم شخص) و فعل دارای شناسه اول شخص مفرد

بابا موز خورد .....من سیب خوردم

بابا شلوار پوشید .....من جوراب پوشیدم

با این شیوه تقابل کودک تفاوت سوم شخص و اول شخص را یاد می گیرد.

نشانه ی شناسه سوم شخص در برخی افعال "د" است که گاهی در زبان فارسی محاوره به "ه" تغییر می کند. مثل فعل "دارد" که در زبان محاوره "داره" تلفظ می شود.

آموزش شناسه دوم شخص ← ”ی“ و ”ید“

برای آموزش شناسه دوم شخص از جمله های سوالی و جمله های خبری در موقعیت های واقعی می توان استفاده کرد.

سوال با استفاده از پرسش واژه ”چی“: مامان چی خوردی؟

یا سوال با آهنگ پرسشی: بابا سیب خوردی؟

شناسه های جمع اول شخص، دوم شخص و سوم شخص را در مراحل بعدی رشد با استفاده از همین روش ها به کودک آموزش دهید.

موقعیت حضور بیش از یک نفر برای انجام یک کار مشترک:

مثلا جهت آموزش دوم شخص جمع مادر و خواهر با هم سیب می خورند. بابا سوال می کند: چی خریدید؟ در محاوره چی خوردین؟

همچنین با استفاده از تصاویر کتاب می توانید شناسه سوم شخص جمع را آموزش دهید.

برای مثال تصویر، کودکان را در تختخواب شان نشان می دهد.

جمله : بچه ها خوابیدند.

محاوره : بچه ها خوابیدن.

جمله های خبری یا پرسشی با ضمیر من و تو

ضمیرهایی که کودکان در مراحل اول رشد فرا می گیرند ضمیرهای من و تو (شما برای احترام) هستند. در موقعیت های واقعی می توانید با تمرکز بر ضمیرها این کلمات را به کودک آموزش دهید. تقابل آنها در کنار هم در یک جمله بهتر می تواند تفاوت کاربرد ضمیرهای مختلف را نشان دهد.

به عنوان مثال: من سیب خوردم / بابا موز خورد / تو شکلات خوردی.

من سیب خوردم تو چی خوردی؟ / بابا موز خورد تو چی خوردی؟

راهنمای والدین

افزایش توانایی کودک

در جمله سازی صحیح (1)

دانشکده علوم توانبخشی

دفتر مطالعات و توسعه آموزش

گروه آموزشی گفتاردرمانی

تهران، میرداماد، میدان مادر، خیابان شاه نظری،